SODBA SODIŠČA (prvi senat)
z dne 13. januarja 2005*

V zadevi C-175/02,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, naslovljen na Sodišče s sklepom Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska) z dne 8. marca 2002, ki je prispel na Sodišče 13. maja 2002, v postopku

F. J. Pape

proti

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr in K. Schiemann (poročevalec), sodniki,

* Jezik postopka: nizozemščina.

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,
sodni tajnik: M.-F. Contet, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 22. januarja 2004,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za nizozemsko vlado H. G. Sevenster, zastopnica,

— za Komisijo Evropskih skupnosti J. Flett in H. van Vliet, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 4. marca 2004

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se, tako kot v zadevi C-174/02, Streekgewest Westelijk Noord-Brabant (sodba z današnjega dne, v nadaljevanju: sodba SWNB), nanaša na razlago člena 93(3) Pogodbe ES (postal člen 88(3) ES).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med F. J. Papom, kmetom, in Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (minister za kmetijstvo, okolje in ribištvo) glede dajatve na presežek gnojil, naložene temu kmetu ob uporabi člena 13 Meststoffenwet z dne 27. novembra 1986 (zakon o gnojilih, *Staatsblad* 1986, 598), ker naj bi bila ta uvedena v nasprotju s prepovedjo izvajanja iz člena 93(3), zadnji stavek, Pogodbe.

Pravni okvir

Ureditev Skupnosti

3 Člen 93(3) Pogodbe določa:

„Komisija mora biti obveščena o vseh načrtih za dodelitev ali spremembo pomoči dovolj zgodaj, da lahko predloži pripombe. Če meni, da takšen načrt glede na člen 92 ni združljiv s skupnim trgom, nemudoma sproži postopek iz odstavka 2. Zadevna država članica ne sme izvajati svojih predlaganih ukrepov, dokler v tem postopku ni sprejeta dokončna odločitev."

Nacionalna ureditev

4 Na Nizozemskem je člen 13 Meststoffenwet, ki je začel veljati 1. maja 1987 na podlagi odloka z dne 22. aprila 1987 (*Staatsblad* 1987, 189), uvedel dajatev na presežek gnojil „z namenom pokritja stroškov, ki se nanašajo:

a) na upravne mehanizme bank gnojil, ki jih predpisuje člen 9;

b) na prispevek v smislu člena 9(4);

c) na vzpostavitev infrastruktur, potrebnih za učinkovito odstranitev, odpošiljanje, obdelavo, predelavo ali uničenje presežkov gnojil;

d) na nadzor v zvezi z izvajanjem poglavij III in IV".

5 Ta dajatev se dolguje od proizvodnje gnojil naprej. Dajatev, ki postane izterljiva v teku določenega obdobja (načeloma enega civilnega leta), je treba plačati (načeloma v roku enega meseca od izteka obdobja) na podlagi izpolnjene prijave.

6 Člen 9(4) Meststoffenwet, omenjen v členu 13, točka (b), tega zakona, določa, da banka gnojil lahko prispeva k stroškom, ki so povezani zlasti s prevozom živalskih iztrebkov, če meni, da bo to pospešilo učinkovito predelavo in uničenje v skladu s cilji zakona. V ta namen je bil sprejet Reglement Mestbank inzake vangnetfunctie en Kwaliteitspremiëringssysteem z dne 25. aprila 1989 (predpis o izterjavi in sistemu premij za kakovost, *Staatscourant* 1989, 86). Ta predpis je začel veljati 1. aprila 1989. Določal je pomoč za prevoz visokokakovostnih gnojil v skladu s sistemom premij za kakovost.

7 Kraljevina Nizozemska je z dopisoma z dne 26. julija 1988 ter 16. januarja 1989 Komisijo pisno obvestila o obstoju tega predpisa. Komisija ji je z dopisom z dne 10. marca 1989 sporočila odločitev, da proti navedenemu predpisu ne bo predložila ugovorov do konca leta 1989. V poznejšem dopisu je Komisija potrdila, da je bila pomoč ocenjena kot združljiva s skupnim trgom od 1. januarja 1988 naprej.

Postopek v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

8 F. J. Pape je bil za poslovno leto 1988 zavezan k plačilu dajatve na presežek gnojil, ki jih je v letu 1988 proizvedel v svojem kmetijskem gospodarstvu. Vendar prijave ni vložil v predpisanem roku enega meseca. Posledično mu je bila za to obdobje z obvestilom o obdavčenju, vročenim 31. marca 1989, naložena dajatev na presežek gnojil v znesku 10.283,50 NLG ter dodatno obračunani strošek na ta znesek.

9 F. J. Pape je pri inšpektorju van het Bureau Heffingen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (inšpektor davčnega urada pri ministrstvu za kmetijstvo, okolje in ribištvo) vložil ugovor. Ta je dajatev na presežek gnojil, ki je bila predmet obvestila o obdavčenju, znižal na 1779,60 NLG, z dodatno obračunanim stroškom 177,96 NLG. F. J. Pape je zoper to odločbo vložil tožbo na Gerechtshof te Leeuwarden (Nizozemska). Medtem je inšpektor dodatno obračunani strošek umaknil. Gerechtshof je potrdil inšpektorjevo odločbo brez dodatno obračunanega stroška. F. J. Pape je nato vložil pritožbo na Hoge Raad.

10 Ta pritožba deloma temelji na predpostavki, da je bil en del prihodka od dajatve na presežek gnojil za leto 1988 namenjen izvajanju pomoči v letu 1989 in je bil zanjo tudi uporabljen.

11 Ker je ocenilo, da je rešitev v postopku v glavni stvari odvisna od razlage člena 93(3) Pogodbe, je Hoge Raad der Nederlanden odločilo, da prekine odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predloži ta vprašanja:

„1. Ali se, dokler izvajanje ukrepov pomoči na podlagi člena 93(3), zadnji stavek, Pogodbe ni dovoljeno, prepoved iz te določbe uporablja tudi za uvedbo dajatve, katere prihodek je po zadevnem zakonu delno namenjen financiranju zgoraj navedenega ukrepa pomoči, ne glede na to, ali obstajajo motnje pri menjavi med državami članicami, do katerih bi (delno) lahko prišlo zaradi dajatve kot načina financiranja ukrepa pomoči? Ali je odgovor na to vprašanje odvisen od tesnosti obstoječe vezi med dajatvijo za financiranje in ukrepom pomoči, od trenutka, ko je prihodek od dajatve za financiranje dejansko uporabljen za ukrep pomoči, ali pa od drugih okoliščin? Katere okoliščine so potem s tem v zvezi pomembne?

2. Če se prepoved izvajanja ukrepa pomoči nanaša tudi na dajatev za financiranje, ali lahko oseba, ki je dolžna plačati dajatev, s sklicevanjem na neposredni učinek člena 93(3) [Pogodbe] nasprotuje celotnemu znesku ali pa lahko nasprotuje le delu te dajatve, ki bo verjetno namenjena ali je dejansko bila namenjena financiranju ukrepa pomoči v obdobju, v katerem je ali je bilo izvajanje zaradi navedene določbe prepovedano?

3. Ali iz prava Skupnosti izhajajo posebne zahteve glede načina določanja, kateri del dajatve zajema prepoved iz člena 93(3), zadnji stavek, Pogodbe, kadar gre za dajatev za financiranje, katere prihodek je namenjen različnim ciljem, za katere poleg zadevne dajatve obstajajo tudi drugi viri financiranja in ki jih vseh prepoved iz člena 93 Pogodbe [...] ne zajema, kadar nacionalna davčna ureditev ne določa delitvenega ključa? Ali je treba v takšnem primeru tisti del dajatve, ki je namenjen financiranju ukrepa pomoči in ki ga zajema člen 93 Pogodbe [...], določiti na podlagi ocene glede na datum obdavčitve ali ga je treba določiti na

podlagi pozneje znanih podatkov, ki se nanašajo na celotni prihodek od dajatve za financiranje in na dejanske izdatke za različne namene?“

Prvo vprašanje

12 Prvo vprašanje vsebuje tri ločene dele. Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali prepoved izvajanja iz člena 93(3), zadnji stavek, Pogodbe:

— lahko nasprotuje uvedbi dajatve, ki je namenjena financiranju pomoči,

— se uporablja tudi, če dajatev nima nobenega učinka na menjavo med državami članicami,

— se uporablja ne glede na tesnost obstoječe vezi med dajatvijo za financiranje in zadevnim ukrepom pomoči.

13 Pred začetkom obravnave drugih delov je treba odgovoriti na tretji del tega vprašanja.

14 Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da se določbe Pogodbe, ki se nanašajo na državne pomoči, ne uporabljajo za dajatve, razen če so te način financiranja ukrepa pomoči, tako da so sestavni del tega ukrepa (zgoraj navedena sodba SWNB, točka 25).

15 Da bi lahko bila dajatev, ali njen del, sestavni del ukrepa pomoči, morata biti dajatev in pomoč na podlagi upoštevne nacionalne zakonodaje nujno neločljivo vsebinsko povezani. Če taka vez obstaja, prihodki od dajatve neposredno vplivajo na višino pomoči in posledično na presojo združljivosti te pomoči s skupnim trgom (v tem smislu glej sodbi z dne 25. junija 1970 v zadevi Francija proti Komisiji, 47/69, Recueil, str. 487, točke 17, 20 in 21, in zgoraj navedeno SWNB, točka 26).

16 Elementi spisa, ki so bili predloženi Sodišču, ne kažejo na to, da bi obstajala neločljiva vez med dajatvijo, ki jo je naložil Meststoffenwet, in pomočjo za prevoz gnojil, ki je bila uvedena na podlagi člena 9(4) Meststoffenwet. Meststoffenwet namreč dovoljuje, da pristojni organi prihodek od dajatve po lastni presoji razdelijo v različne namene, zlasti v namen iz člena 9(4) Meststoffenwet. Tako prihodek od dajatve neposredno ne vpliva na višino pomoči, saj se lahko nameni za druge ukrepe, določene s tem zakonom, ki pa nimajo vseh značilnosti pomoči v smislu člena 92(1) Pogodbe (po spremembi člen 87(1) ES).

17 Torej je na tretji del prvega vprašanja treba odgovoriti, da se prepoved izvajanja iz člena 93(3), zadnji stavek, Pogodbe ne uporablja za dajatev, kadar ta dajatev – ali določen del njenega prihodka – ni obvezno namenjena financiranju pomoči.

18 Glede na odgovor na tretji del prvega vprašanja na preostale dele prvega vprašanja ter na drugo in tretje vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

19 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Prepoved izvajanja iz člena 93(3), zadnji stavek, Pogodbe ES (postal člen 88(3), zadnji stavek, ES) se ne uporablja za dajatev, kadar ta dajatev – ali določen del njenega prihodka – ni obvezno namenjena financiranju pomoči.

Podpisi